

Sygn. I C 57/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 lipca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Banaś
Protokolant:	sekr. sądowy Małgorzata Bugiel

po rozpoznaniu w dniu 17 lipca 2017 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Stowarzyszenia (...) w S.

przeciwko P. C. (1), P. C. (2), D. C., S. W., M. W., Z. C. i B. C.

o zapłatę

- zasądza solidarnie od pozwanych P. C. (1), P. C. (2), D. C., S. W., M. W., Z. C. i B. C. na rzecz powoda (...) Stowarzyszenia (...) w S. kwotę 178.994,75 zł (słownie: sto siedemdziesiąt osiem tysięcy dziewięćset dziewięćdziesiąt cztery złote 75/100) z odsetkami ustawowymi od kwoty 170.833,31 zł od dnia 17 grudnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty;
- oddala powództwo w pozostałym zakresie;
- zasądza solidarnie od pozwanych P. C. (1), P. C. (2), D. C., S. W., M. W., Z. C. i B. C. na rzecz powoda (...) Stowarzyszenia (...) w S. kwotę 8.217 zł (słownie: osiem tysięcy dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;
- nie obciąża pozwanych pozostałymi kosztami sądowymi, które przejmuje się na rachunek Skarbu Państwa;
- wyrok w stosunku do pozwanych S. W. i B. C. jest wyrokiem zaocznym.

Na oryginale właściwy podpis

Sygn. akt I C 57/16

Uzasadnianie

Powód (...) Stowarzyszenie (...) w S., po ostatecznym sprecyzowaniu powództwa wniósł przeciwko pozwany solidarnie P. C. (1), P. C. (2), D. C., S. W., M. W., Z. C. i B. C. pozew w postępowaniu upominawczym z żądaniem zapłaty kwoty 179.034,74 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 170.833,31 zł od dnia 17 grudnia 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r., odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty, oraz kosztami procesu według norm przepisanych.

Na uzasadnienie podał, że powyższej kwoty dochodzi z tytułu należności wynikającej z zawartej z pozwanymi P. C. (1) i P. C. (2), a następnie wypowiedzianej im umowy pożyczki, poręczonej przez pozostałych pozwanych. Powód podał, że według stanu na dzień 16 grudnia 2015r. pozwani zalegają solidarnie z zapłatą kwoty 179.034,74 zł. Na kwotę dochodzoną pozwem składają się odpowiednio;

- 1) należność główna 170.833,31 zł,
- 2) wymagalne oprocentowanie 7.397,01 zł,
- 3) wymagalne odsetki karne 700,82 zł oraz,
- 4) koszty wezwań 103,60 zł. Od dnia 17 grudnia 2015 r. naliczane są dalsze odsetki ustawowe od kwoty należności głównej.

Zarządzeniem z dnia 12 lutego 2016r. Sąd Okręgowy w Słupsku wobec stwierdzenia braku podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, sprawę skierował do rozpoznania w trybie zwykłym.

Pozwany M. W. wniósł o oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu stanowiska procesowego pozwany w pierwszej kolejności podniósł zarzut nieważności umowy poręczenia oparty na treści art. 82 k.c. bowiem w czasie podejmowania czynności prawnych znajdował się w stanie wyłączającym świadome podjęcie decyzji i wyrażenie woli. Nie zdawał sobie sprawy co to oznacza być poręczycielem, i jakie są konsekwencje na wypadek zaprzestania spłaty przez głównego pożyczkobiorcę.

Pozwani P. C. (1) D. C. i Z. C. w odpowiedzi na pozew wnieśli o oddalenie powództwa wobec nich w wysokości zgłoszonej przez powoda wnosząc, by ich zaległość pomniejszyć o kwoty które zostały spłacone przed wytoczeniem powództwa, w przeciwieństwie do pozwanych P. C. (2) i B. C., którzy na poczet istniejącego zadłużenia nie dokonali żadnych wpłat.

Pozwany P. C. (2) również wniósł o oddalenie powództwa. Zakwestionował swoją odpowiedzialność co do całości zadłużenia, a nadto prawidłowość jego wyliczenia.

Pozwani B. C. i S. W. nie złożyli odpowiedzi na pozew.

Strona powodowa ustosunkowując się do stanowiska pozwanych podtrzymała żądanie pozwu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny;

W dniu 21 października 2013r. pozwani P. C. (1) i P. C. (2) zawarli z powodem (...) Stowarzyszeniem (...) w S. umowę pożyczki nr (...). Pożyczka udzielona została w kwocie 200.000,00 zł wraz z oprocentowaniem oraz odsetkami umownymi, należnymi w przypadku opóźnienia w zapłacie rat pożyczki i rat oprocentowania na okres 60 miesięcy z 12 miesiącami karencji w spłacie.

Spłata pożyczki miała być dokonywana w ratach zgodnie z harmonogramem spłaty pożyczki ustalonym po jej uruchomieniu.

Strony ustaliły, że pożyczkodawca będzie mógł wypowiedzieć część lub całość umowy pożyczki z zachowaniem 7-dniowego terminu między innymi w przypadku nieterminowego regulowania przez pożyczkobiorcę zobowiązań wobec pożyczkodawcy. Zabezpieczeniem umowy było obok innych poręczenie 5 osób fizycznych.

Bezsporne, nadto dowód: umowa pożyczki, harmonogram spłaty, Regulamin udzielania pożyczek k. 15-24

W dniu 21 października 2013r. powód zawarł z pozwanymi - każdym z osobna - D. C., S. W., M. W., Z. C. i B. C. umowę poręczenia obejmującą wszelkie zobowiązania istniejące w dniu zawarcia umowy, jak i mogące powstać w przyszłości z tytułu udzielonej pożyczki P. C. (1) i P. C. (2).

D. C., S. W., Z. C. i B. C. jako poręczyciel oświadczyli, iż znana jest im treść umowy pożyczki, a w szczególności obowiązki pożyczkobiorcy.

Dowód: umowa poręczenia k. 25-34

Pismem z dnia 16 grudnia 2015r. skierowanym do pożyczkodawców jak i poręczycieli pożyczkobiorców, powód wypowiedział pozwanym P. C. (1) i P. C. (2) umowę pożyczki z uwagi na niedotrzymanie warunków umowy i wezwał pozwaną do dokonania w terminie 7 dni od daty otrzymania pisma wpłaty należnych rat pożyczki (kapitału, oprocentowania, odsetek karnych oraz kosztów wezwań) o łącznej wartości 179.034,74 zł. Na powyższą kwotę składały się pozycje; kapitał - 170.833,31 zł, oprocentowanie - 7.397,01, odsetki karne - 700,82 zł, koszty wezwań - 103,60 zł. Jako podstawę wypowiedzenia umowy wskazano § 9 pkt1 ppkt a,e.

Dowód: wypowiedzenie umowy pożyczki i dowód doręczenia k.35-41.

Sąd zważył:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości.

Powyższy stan faktyczny Sąd oparł na dokumentach złożonych do sprawy, albowiem ich autentyczność nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania. Prawdziwość tych dokumentów i ich wiarygodność nie budziła też wątpliwości Sądu.

W myśl art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Strony łączyła umowa pożyczki, a zatem pozwani zgodnie z art. 354 § 1 k.c. powinni wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadami współżycia społecznego.

Pozwani nie kwestionowali faktu zawarcia umowy pożyczki.

Spór wyznaczony treścią odpowiedzi na pozew sprowadzał się do ustalenia, czy strona powodowa prawidłowo ustaliła wysokość istniejącego na dzień 16 grudnia 2015r. zadłużenia, oraz ważności umowy poręczenia zawartej przez powoda z pozwanym M. W. na zabezpieczenie pożyczki.

Rzeczą pozwaną – zgodnie ze spoczywającym na nich ciężarem dowodu wynikającym z art. 6 k.c. i art. 232 zd. 1 k.p.c. - było więc, w zakresie w jakim nie zgadzali się z twierdzeniami pozwu, przedstawić dowody dla poparcia zgłoszonych zarzutów.

Działając na wniosek powoda Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z dziedziny rachunkowości i księgowości na okoliczność ustalenia wysokości zadłużenia pozwaną na dzień 16 grudnia 2015r. z tytułu umowy pożyczki zawartej z pozwanymi P. C. (1) i P. C. (2) w dniu 21 października 2013r.

Biegły po przeprowadzeniu wyliczeń zadłużenia z tytułu umowy pożyczki nr (...)^ (...) z uwzględnieniem wpłat dokonanych przez pożyczkobiorców na poczet umowy, oraz postanowień umowy dotyczących sposobu naliczania odsetek, stwierdził, że zadłużenie pozwaną wynosi - 178.994,75 zł z czego kapitał 170.833,31 zł, odsetki umowne 7.397,01 zł odsetki karne 660,83 zł ,dodatkowe opłaty 103,60 zł (dowód; opinia k. 362-364).

W świetle przedłożonych przez stronę powodową dowodów, Sąd nie miał wątpliwości co do istnienia i wysokości zadłużenia pozwanych.

Odnosząc się do sytuacji pozwanego M. W. i zgłoszonych przez niego zarzutów, zważyć należy, iż jej solidarna odpowiedzialność z pożyczkobiorcą wynika z udzielonego poręczenia na zabezpieczenie spłaty zobowiązań z umowy pożyczki. Przepis art. 876 § 1 k.c. stanowi, że przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał. Istota umowy poręczenia sprowadza się więc do wykonania zastępczego zobowiązania - za dłużnika, gdyby ten swojego zobowiązania nie wykonał. Poręczyciel nie zyskując w zamian żadnych korzyści decyduje się odpowiadać solidarnie z dłużnikiem. Pozwany poprzez złożone poręczenie przejął obowiązki dłużników P. C. (1) i P. C. (2) gwarantując pożyczkobiorcy właściwe wykonanie zobowiązania, tj. spłatę pożyczki wraz z należnościami ubocznymi.

Nie mógł się również ostać podniesiony przez pozwanego M. W. zarzut nieważności umowy poręczenia oparty na twierdzeniu, iż działał w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli.

Prawidłowość zastosowania przepisów prawa materialnego dotyczących nieważności czynności prawnej jest ściśle uzależniona od dokonania ustaleń faktycznych.

Podstawę ustaleń Sądu stanowiły przede wszystkim dokumentacja medyczna i opinia biegłego z zakresu psychiatrii. W okolicznościach niniejszej sprawy chybnym jest zdaniem Sądu argument, że pozwany M. W. dokonując czynności prawnych działał w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Powyższego pozwany upatrywał w tym, że zarówno w dniu 21 października 2013r. jak i okresie go poprzedzającym działał w stanie wyłączającym świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli, a zatem dotknięte było ono wadą wymienioną w art. 82 k.c. Przyczyn powstania powyższego stanu pozwany upatrywał w swoim stanie psychicznym. Przemawiało to za tym, że jego proces decyzyjny i myślowy nie funkcjonował należycie. Działał on bez rozeznania i nie zdawał sobie sprawy ze skutków jakie niosą za sobą zawierane umowy oraz składane oświadczenia.

Sąd ustalając czy pozwany M. W. w chwili zawierania umowy poręczenia znajdował się w stanie wyłączającym świadome oraz swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, tj. stanie który oznacza brak rozeznania, niemożność rozumienia posunięć własnych i posunięć innych osób oraz niezdawanie sobie sprawy ze znaczenia i skutków własnego postępowania a także czy miał zniesioną zdolność wyboru między taką, a inną decyzją, zniesione lub mocno zaburzona pamięć i funkcje intelektu zważywszy na sekwencje zdarzeń poprzedzających samo zawarcie tej umowy, uwzględniając wniosek pozwanego M. W., dopuścił dowód z pisemnej opinii biegłego z dziedziny psychiatrii.

Biegły z zakresu psychiatrii w opinii z dnia 27 kwietnia 2017 roku (dowód; k. 427-428) jak i w opinii uzupełniającej z dnia 29 maja 2017r. (dowód; k. 453) stwierdził, że brak jest danych do stwierdzenia, aby w dniu 21 października 2013r. M. W. znajdował się w stanie wyłączającym świadome lub swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli. Z wywiadu od badanego nie wynika, aby w tym czasie zaburzenia depresyjne były znacznie nasilone, a z pewnością nie występowały w tym czasie objawy psychotyczne. Biegły nie negował występowania objawów depresyjnych, ale podkreślił w opinii uzupełniającej w odpowiedzi na zarzuty pozwanego, że tylko głębokie objawy depresyjne, a w szczególności depresja z objawami psychotycznymi może powodować stan wyłączający świadome lub swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli. Powyższą opinię biegły sporządził zbierając szczegółowy wywiad lekarski, przeprowadzając badania pozwanego, zapoznając się i odnosząc do zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności do dokumentacji medycznej. Opinia wydana zatem została na podstawie właściwych przesłanek. Ponadto była jednoznaczna i kategoryczna w swej treści. Wnioski wypływające z opinii biegłego znajdowały potwierdzenie w zapisach dokumentacji lekarskiej i pozostałym materiale dowodowym, a wskazywanym konkretnie przez biegłego. Oceniając przedmiotową opinię według kryteriów logicznego rozumowania, zaufania do wiedzy reprezentowanej przez biegłego, logiczności, rzetelności, nie sposób odmówić jej wiarygodności.

W oparciu o powyższą opinię należało przyjąć, iż wbrew twierdzeniom pozwanego M. W., składając oświadczenia woli w dniu 21 października 2013 roku nie znajdował się w stanie wyłączającym świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli.

Solidarność dłużników charakteryzuje się: 1) wielością podmiotów po stronie zobowiązanej 2) niepodzielnością zobowiązania bez względu na przedmiot świadczenia 3) możliwością żądania przez wierzyciela według jego wyboru całości lub części świadczenia od wszystkich dłużników łącznie, od kilku nich lub od każdego z osobna 4) utrzymaniem zobowiązania wszystkich dłużników aż do całkowitego zaspokojenia wierzyciela 5) zwolnieniem wszystkich dłużników na skutek zaspokojenia wierzyciela przez któregokolwiek z nich.

Skoro więc ani pożyczkobiorcy, ani poręczyciele nie podołali obowiązkom wynikającym z poręczonej umowy pożyczki, powództwo należało uznać za zasadne w całości zarówno co do roszczenia głównego, jak i odsetek (art. 481 k.c.). Sąd zasądził zatem od pozwanych solidarnie na rzecz powoda (...) Stowarzyszenia (...) w S. kwotę 178.994,75 zł z odsetkami ustawowymi od kwoty 170.833,31 zł od dnia 17 grudnia 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty.

W pozostałym zakresie powództwo zostało oddalone.

O kosztach Sąd orzekł w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. W sytuacji, gdy pozwani przegrali sprawę w całości, Sąd zasądził od nich solidarnie na rzecz powoda poniesione przez niego koszty procesu w łącznej kwocie 8.217 zł (opłata od pozwu, wynagrodzenie pełnomocnika, zaliczka na koszty biegłego).

Sąd odstąpił z mocy art. 102 k.p.c. od obciążania pozwanych pozostałymi kosztami sądowymi związanymi z wydaną w sprawie opinią biegłego. Stosownie bowiem do treści art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Ocena, czy te szczególnie uzasadnione wypadki wystąpiły należy do sądu i wymaga wszechstronnego rozważenia okoliczność rozpoznawanej sprawy. To, że pozwane korzystały w toku procesu z pomocy fachowego pełnomocnika, nie przesądza jeszcze o tym, że ponosiły z tego tytułu jakiegokolwiek koszty. Jednocześnie, zgodnie z poglądem zaaprobowanym w orzecznictwie, sam fakt pozostawania przez stronę w niekorzystnej kondycji materialnej, nie może stanowić podstawy do zastosowania art. 102 k.p.c. Biorąc wszak pod uwagę charakter dochodzonego roszczenia, Sąd doszedł do przekonania, że spełnione zostały – określone powołanym przepisem – przesłanki uzasadniające nieobciążanie pozwanych kosztami procesu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2011 r. IICZ (...)). Z tych względów orzeczono jak w pkt 4 wyroku.

Na oryginale właściwy podpis